

א' ב' על הפרשה פרשת דברים

לבין המצרים

בין חברון ובית לחם,
מובלים יהודים באכזריות ללא רחם,
ללא מים וללא לחם,
הקדושים מרחם,
שם בדרך נפשם צמאה,
אבן גדולה שם נמצאת האמא,
את בכייתינו שמעה,
רחל רחל אמא אמא,
לפני אבינו שבשמים הורדי דמעה,
אמא רחל עם הצאן באה,
לאבאליה בשמים זכור מה עשיתי ללאה,
הלוא אתה גאה גאה,
רחם על בניך להולכים מרעה לרעה,
ובתוך תוכם אליך נפשם כמאה,
לשוב אליך ממזרח ודרום וימה,
אומר אבאליה עוד יבוא השעה,
מנעי עיניך מדמעה,
הרב חיים ברוך נבנצאל שליט"א

מה אסור לשופטים לעשות במשפט
לעני ולעשיר ולא לשנות המבט?

מה בקשו העם לשלוח לפניהם
לבדוק את הערים שיבאו אליהם?

איזו מידה יש לבחור באנשים
שישימו על עם ישראל לראשים?

את לבבו של מי ה' הקשה
כדי שילחמו ויקבלו ארצו ירושה?

למי ניתן ירושה הר שער
ולכן לא תתגר במ ה' הזהיר?

איזה נהר נמצא במקום חשוב
ולכן "גדול" עליו כתוב?

לאיזה צד לפנות, ישראל נצטוו
לאחר שאת הר האמורי סובבו?

איזה דבר יקריבו אל משה
והוא ישפט ואת הדין יעשה?

כיצד מכונה הדור שממצרים יצאו
וה' הבטיח שאת הארץ לא יראו?

מה שמו לאלפים ומאות לשבטים
כדי להקל מעל השופטים?

מה לא תעשו למואב ועמון
ואוכל ושתייה תקנו מהם בממון?

ל
מ
נ
ס
ע
פ
א
ק
ר
ש
ת

איזו מילת שאלה בפרשה
מזכירה את המגילה בתקופה הקשה?

למי משה באר את התורה
והשמיע להם דברי תוכחה?

איזו ארץ קבל מנשה
מאזור הבשן שכבש משה?

כמו מה היכום האמורי היושב בהר
כי להלחם בהם ה' אסר?

מה עשה ה' לעם
ולכן לא יוכל משה לבד לשאתם?

כיצד רמז משה כי מרוב זהב
בגדו ישראל בה' שאותם אהב?

כיצד בפי העמונים נקראים
הענקים שישבו בארץ רפאים?

כיצד נדרשו בני גד ומנשה
לעבור לפני ישראל בדבר משה?

על מי פעם אמרו שלבד יהיו
ודוקא הם בארץ יחיו?

מי ינחיל לישראל
את ארץ נחלת הקל?

למה ישראל דומים
כי רבים הם ולעד קיימים?

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
כ

כשיוצאים לבין הזמנים

א] חסיד ניגש להיפרד מהאדמו"ר ה"בית ישראל" זצ"ל לפני נסיעתו לאמריקה הרחוקה לרגל עסקיו, ה"בית ישראל" פנה אליו ואמר לו: אולי תוכל לעשות לי טובה? אמר החסיד: בוודאי! תראה, אמר לו הרבי, אני רגיל לעשן בפיפי, במקטרת, תעשה טובה תקנה בעבורי באמריקה מקטרת. והרבי הסביר לו בדיוק איזה סגנון מקטרת וכו', ונפרדו.

החסיד הגיע לאמריקה וכמובן הדבר הראשון שהוא עשה זה לעשות רצון הרבי. הוא יצא לשוק והחל מחפש מקטרת לרבי, דא עקא שהמוני סוגים של מקטרות הוא ראה, אבל כזה בדיוק הוא לא מצא... לדאבון ליבו הוא עלה על האניה חזרה, בלי הפיפ...

בהגיעו לירושלים הוא נכנס בשכונת גאולה לאיזה חנות, ולאחר דקות ספורות הוא עמד משתומם: איזה סייעתא דשמיא, הנה מקטרת בדיוק כמו שהרבי ביקש, תיכף ומיד מיהר לרוכשה, ואף רץ לשיבת "שפת אמת".

הרבי הבחין בו, מיד נתן לו יד "שולעם עליכם איך היה באמריקה", החסיד מנה את הצלחותיו, ובעודו נרגש הוא הגיש לרבי את המקטרת. הרבי הביט בו ושאל אותו: היכן קנית את המקטרת? החסיד היה נבוך... אבל לא כיחש וענה: כאן בגאולה... הרבי חיך ואמר לו: וכי מה אתה חושב שלא ידעתי שיש כאלו מקטרות כאן בגאולה?! אלא מאי רציני שגם בהיותך במרחקים באמריקה הגדולה, לא תשכח שיש לך רבי...

יוצאים לבין הזמנים, ההכרח לא יגונה, אבל נא בל נשכח שיש לנו רבי... **אלול בפתח! הקב"ה מחכה לנו!** הוא מחכה לפעקאלאך של המעשים טובים, דווקא של בין הזמנים, **לגנוב עוד חצי שעה של שטייגען לפני השינה אחרי טיול ארוך..** עוד קריאת שמע בזמנה במסירות.

הקב"ה יודע שיש סדרים שלמים בהיכלי הישיבות הקדושות במשך הזמן... **הקב"ה רוצה לראות איך אנו מתנהגים בארץ הרחוקה... בבין הזמנים... הבה לא נשכח שיש לנו הקב"ה!** (הישיבישעיר חומש להגר"י נבנצאל שליט"א)

כשמתרגלים לחושך...

ב] נפסק בשולחן ערוך (או"ח סי' תק"פ) ומקורו במגלת תענית: "אלו הימים שאירעו בהם צרות לאבותינו וראוי להתענות בהם... בח' בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והיה חושך בעולם שלשה ימים. **נתאר לעצמנו:** התורה תורגמה ליוונית, וכתוצאה מכך, שלשה ימים החשיך העולם!!! ומה קרא אחרי זה? הרי התרגום קיים ועומד! כיצד נעצרה החשכה...? **והתשובה היא:** החשכה אכן המשיכה... אלא שאחרי שלשה ימים של חשכה, **כבר התרגלנו...** וכבר לא מרגישים **שהמצב הזה רח"ל הוא חושך...**

”הכותרת האמיתית”

ג] נתאר לעצמנו את קורות הימים ההם בעין זרה.

עיתון ה”ניו יורק טיימס” שמע כי בארץ ישראל בסמוך לירושלים נערכת מלחמה עזה בין הרומאים לבין היהודים. מדובר באירוע היסטורי החייב סיקור. שליח העיתון נוסע באוניות רעועות, חוצה ימים ומדברות, ומגיע אל המקום בעת שיא המאבק.

בעומדו מוחץ לחומות העיר הנצורה ורואה את כוחם הנשגב של היהודים הנצורים, שולח העיתונאי ”יונות דואר” עם תיאורים על גיבורי ישראל העצומים, שבזריקת אבן אחת הורגים מאות אנשים, תופסים את לפיד האש של הרומאים בידיהם ומשיבים אותם חזרה. מבהיל! איזו עוצמה יש לצבא הסיקריקים...

הוא מציג לידי הרומאים את תעודת העיתונאי שלו ומגיש בקשה להיכנס אל תוך העיר הנצורה על מנת לסקר את המאבק מקו העימות הראשוני. האישור מתקבל, הוא נכנס מקבל ליווי מהעיריה ומביאים אותו לרחבה הסמוכה ל”אבן הטוען”, ולוחשים לו כי תיכף תהיה הצהרה של ”זקן ראשי הישיבות”, אך מיד לאחר מכן במקום סמוך תתקיים ’מסיבת העיתונאים’ של צמרת משרד הביטחון...

אוי... ”זקן ראשי הישיבות” - רבי יוחנן בן זכאי מטפס על האבן כשהוא נעזר בסובביו לטפס בגילו המופלג... ובכוחות לא לו, הוא זועק זעקה גדולה ומרה: יהודים! חזרו בתשובה! השם כועס עלינו! לא יעזור כוח! ”שקר הסוס לתשועה”... ומתוך דמעות יורד ר’ יוחנן בן זכאי מן האבן.

לא עוברות דקות אחדות ומתקיימת מסיבת עיתונאים, יש במה ומאחוריה תרשים ענק המתאר את מצב המלחמה ברגע הנתון.

הציבור במתח, ושר הביטחון היהיר, הקרח והשמן... מכריז: צבא הסיקריקים הוא הצבא החזק ביותר במזרח התיכון! לא נלך כצאן לטבח! לא ניכנע לאויבינו, ועוד כמה סיסמאות מפוצצות נבובות ברוח זו...

אחד העיתונאים מרהיב עוז לשאול את ”שר הביטחון”: האם כבוד השר שמע על קריאתו של מרן רבי יוחנן לחזור בתשובה? והוא בתגובה משיב: יתכבדו נא הרבנים לפסוק רק בענייני הלכה, ולא יטיפו לנו על קביעת המדיניות... עם כל הכבוד לתורה ולרבנים...

נו העיתונאי שומע את שתייהם... מה הוא שלח עם ”יונת הדואר”?

כותרת ראשית: שר הביטחון של ירושלים בהצהרה: אנחנו החזקים במזרח התיכון!! לא ניכנע!!!

כותרת משנה: מנהיג הפלג הקיצוני רבי יוחנן, קורא ליהודים לחדול מהלחימה ה’מיותרת’ כלשונו, ולחזור בתשובה... אבל את הסוף המר... כולנו חשים עד היום...

איי... מסיבות עיתונאים... כותרות אדומות בעיתונים... דאס איז גארנישט!

”קול קורא” אחד הקורא להתפלל יום כיפור קטן, או כמה פרקי תהילים זה באמת מה שעוזר!!! זה הדבר היחיד שעוזר... זו צריכה להיות הכותרת האמיתית!!! הישיבשעיר חומש

”מצטער! היינו אז בדאצ’ה...”

ד] הבריסקע’ר רב והחזון איש בזמן פרשיית ”ילדי טהרן” הם פעלו בקדחתנות בכל המישורים וכו’ והם שתנו דם רב כידוע. תקופה לאחר ששככה הפרשה, פגש הבריסקע’ר רב את אחד הרבנים שהיה שייך קצת לזרם אחר... והוא שאל אותו: למה לא שמענו אותך במשך כל הפרשה... הרי אתה רב פעיל וכו’...

אותו רב התחמק והשיב: וכי מה יכולתי לעשות?... הייתי בדאצ’ה, לא הייתי באיזור עקב חופשה...

אמר לו הבריסקע’ר רב: אתה יודע מה אתה מזכיר לי?!... בבריסק היו שתי זקנים מופלגים שהתעסוקה היומית שלהם הייתה לשבת ברחוב ולספר לילדים שהיו מתגודדים סביבם את כל סיפורי ההיסטוריה - בגוף ראשון!... השומע את סיפוריהם היה נשמע לו שאותם זקנים חיים עלי אדמות כבר אלפי שנים... לאחד הזקנים קרו ”יענקל” ושמו של הזקן השני היה ”זלמן”... הילדים היו שואלים: יענקל, אתה זוכר את הבית-יוסף?!... והוא היה משיב: בוודאי שאני זוכר אותו... אני ראיתי את ’המגיד’ מגיע אליו וכו’ ואת הרשב”א והרמב”ם אתה זוכר?!... בטח שאני זוכר... ישבתי לידו בכיתה... ואת אבבי ורבא אתה זוכר?!... - מה השאלה בכלל?!... אני זוכר שאנשים היו באים לגמ”ח של רבא ללוות כסף... ואת התנאים אתה זוכר?!... השיב להם יענקל: לא! את תקופת התנאים אני כבר לא זוכר... אבל אתם יכולים לשאול את זלמן, הוא יותר מבוגר ממני... ואז הילדים פנו ושאלו את זלמן: אתה זוכר את התנאים?!... והוא השיב: כן בוודאי... אני זוכר שרשב”א ובנו יצאו מהמערה... ואת רבן יוחנן בן זכאי אתה זוכר?!... בטח אני עוד זוכר שהוא היה צעיר... וכו’ וכו’.

לבסוף שאלו הילדים את זלמן: מה אתה יכול לספר לנו מחורבן בית המקדש?... זלמן מנסה להיזכר בחורבן בית המקדש והוא לא נזכר... בצר לו הוא השיב לילדים: אינני זוכר את חורבן בית המקדש... מעניין איך זה יכול להיות... אבל אינני זוכר...

שואלים אותו הילדים: מה?!... חורבן בית המקדש אתה לא זוכר?! הרי אתה זוכר הרבה יותר מוקדם מחורבן בית המקדש?... עונה להם זלמן: נכון, דווקא משום כך זה ממש פלא, כיצד יתכן שאינני זוכר... הוא פנה לאשתו: רייזל, תגידי, אולי את זוכרת משהו שנשרף... בית המקדש... גם היא השיבה בשלילה... ואז לפתע אורו עיניו של ר’ זלמן: רגע רגע רגע - הוא אומר, מתי היה חורבן בית המקדש, זה היה בתקופת תמוז-אב, אההה... היינו אז בדאצ’ה!...

סיים הבריסקע’ר רב ואמר לאותו רב: יש כאלו שבית המקדש יכול להישרף והם בדאצ’ה!... כאן בפרשיית ”ילדי טהרן” שורפים נשמות ואתה בדאצ’ה?!... זה בדיוק כמו להיות בדאצ’ה בזמן חורבן בית המקדש... הישיבשעיר חומש ותן חלקנו בתורתך

ה] בנין בית המקדש קשור מאד עם ענין לימוד התורה כפי שאומרים בתפילה ”שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך”

בירושלים גר יהודי זקן ופשוט, שאחרי שעבר את מוראות שואת יהדות אירופה עלה לארץ הקודש, הקים משפחה, וניהל אותה ואת שאר עניניו כמו הרבה ניצולים - בשתיקה - לימים נתבקש אותו פליט לבית עולמו, ומשפחה נרחבת ליוותה אותו למנוחת עולמים. יושבים שבעה, וכדרכם של אנשים, שואלים: מהיכן ובא וכו’, ולצערם של האבלים לא כל כך ידעו מה לספר על אביהם, מלבד זה שהיה איש תם, וישר ונאמן. לפתע נכנס אדם ישיש ובידו מחברות, הוא הניח את המחברות לפני האבלים ואמר להם: אני הייתי תלמיד של אביכם בוורשא רבתי, שם ניהל אביכם ביד רמה את המתיבתא לעילויים, והנה השיעורים שלו, אוי... באותו רגע נהיתה נחמה גדולה!!! כבר לא התעסקו באבלות, אלא בשמחה מהכתבים והחידושים. התחילו להרגיש שאבא חי!...

עם ישראל בשברון חורבן הבית! רחוקים מהקב”ה. והנה אנחנו מחדשים עוד הלכה מחודשת... עוד דין עמוק... מגלים את הקב”ה בתוך הלימוד ואנחנו מתחברים עם הקב”ה דרך הלימוד, כמה נחמה יש בזה לרבנו של עולם ולעם ישראל. אפוסטמוס שרף את התורה (תענית כו ע”ב) הוא חשב: זהו! גמרנו! אין יותר תורה! שרפנו אותה! אבל הוא לא יודע הוא חידש ארבעה מצוות!! כי מהיום כל מי שיאמר את המילים ”שרף אפוסטמוס את התורה” קיים ארבע מצוות של תלמוד תורה - בכל מילה שאמר!